

TAIPALSAARI

VEHKATAIPALE

VIRRANNIEMEN KYLÄYLEISKAAVA

LUONTOSELVITYKSEN PÄIVITYS

Jouko Sipari

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	3
INVENTOINNIN TULOKSET JA SUOSITUKSET	5
LIITTEET	

Kansikuva: Virranniemen suunnittelualueen mäntykangasta (MT/VT) kuvattuna keskiosan lakialueelta kohti distaalireunaa.

JOHDANTO

Taipalsaaren Vehkatakaleessa Virranniemen osa-alueella tehtiin luontoselvitys ja aiemman luontoselvityksen päivitys kesä-heinäkuussa 2022 (LIITE, Kartta 1.). Alueella on aiemmin tehty luontoselvitys Virranniemen asemakaava-alueen osalta (Pöyry 2015) (Liitteet, Kartta 2.).

Alueelta selvitettiin kasvillisuus ja lepakot. Inventointien yhteydessä seurattiin myös alueen linnustoa sekä mahdollisia muita luontotekijöitä ja luonnonarvoja, joita suunnittelualueella mahdollisesti voisi olla. Kasvit ja lepakot inventoitiin kartoittamalla alue elokuun lopulla. Lepakot inventoitiin iltaöinä kiikaria ja detektoria apuna käyttäen.

Suunnittelualue rajautuu kaakossa Taipaleenlahden ja luoteessa paikallistie 14784 väliin. Lounaassa alue ulottuu Vehkatakaleen kanavan suulle ja koillisessa Virranniemen tasalle. Suunnittelualueen koillis- ja itäosa on rakennettua aluetta (tiestöä, lomarakennuksia sekä karavaanarialue) (Kuva 1.). Alueen pohjois-/koillisreunassa on suojeltu muinaisjäännösalue, Kirveskylän kiviröykkiöt (LIITTEET, Kartta 1.). Suunnittelualueen länsi- ja lounaisosan metsämaata ei ole rakennettu. Suunnittelualueen lounaiskulmassa on yleinen venelaituri ja pieni parkkipaikka. Parkkipaikalta johtaa polku rantaa myötäillen koillisosan karavaanarialueelle (Kuvat 2. ja 3.).

Suunnittelualue sijaitsee matalalla harjulla Taipaleenlahden pohjoisrannalla. Harjut ovat osa Valkjärven harjuksoa, joka on II luokan pohjavesialuetta (Uutelan pohjavesialue). Suunnittelualueen kumpuileva maaperä on hiesupitoista hiekkaa ja soraa, rannat ovat hiekkapohjaisia. Rantojen kasvilajisto indikoi dys-oligotrofista vettä, joskin rantavyöhykkeen lajisto indikoi vesien ravinteisuuden kasvua (mm. järviruokoa, ulpukkaa ja Virranniemen länsipuolen lahdessa kurjenmiekkää) (Kuva 4.). Suunnittelualueen metsät harjujen välisissä notkelmissa ja alarinteissä ovat nuorehkoa harvennettua kangasmetsää (MT) (Kuva 5.). Harjujen lakialueet ovat mäntyvaltaista tuoretta tai kuivaa kangasmetsää (MT, VT) (Kuva 6.). Alueen puustoa on harvennettu ja länsi- ja pohjoisosassa on tehty pienialaisia aukkohakkuita (Kuva 7.). Suunnittelualueen keskiosan lounaisrinnettä ja suunnittelualueen lounaisosaa (MT) on harvennushakattu (Kuva 8). Rantavyöhykkeessä puustoa ei ole hakattu (esim. Kuva 3.).

• Kuva 1. Alueen pohjoisosan rakennettu alue ulottuu paikallistien varresta rantaa asti.

Kuva 2. Suunnittelualueen lounaiskulman venerantaan johtaa rantaa myötäillävä polku.

Kuva 3. Rantametsää ei ole hakattu. Kuvassa rantapolku johtaa koillisosan karavaanarialueelle.

Kuva 4. Taipaleenlahden dys-oligotrofista rantaa venerannasta koilliseen päin kuvattuna.

Kuva 5. Suunnittelualueen metsiä on laajalti hakattu harjumäkien lakialueita lukuun ottamatta.

Kuva 6. Muutamien harjulakien metsiä on säästetty hakkuilta. Kuva pohjoiseen alueen keskiosasta.

Kuva 7. Suunnittelualueen keskiosan pohjoispuolen rinne ja notkelma on osin avohakattu. Kuva etelään.

Kuva 8. Suunnittelualueen keskiosan etelärinne (MT) on harvennushakattu. Kuva pohjoiseen.

INVENTOINNIN TULOKSET JA SUOSITUKSET

Lepakkoselvityksessä ei todettu lepakoita alueella. Valoisissa harjumetsissä, jotka kesällä ovat paahteisia ja kuivia biotooppeja, lepakoita esiintyy yleensäkin varsin vähän. Suunnittelualueen rannat ovat avoimia eikä rantapuusto kaarru vesialueen ylle. Mahdollisesti rannan biotoopin avoimuudesta johtuu, ettei rantavyöhykkeessäkään todettu lepakoita.

Kasvi-inventoinnissa koko suunnittelualue kartoitettiin systemaattisesti. Harjumäkien kuivimmilla ja paahteisimmilla paikoilla todettiin mm. häränkieltä sekä kahdessa eri paikassa kangasvuokkoa, joka on uhanalainen (VU-laji) (LIITTEET, Kartta 1.) Itäisempi löytöpaikoista on sama kuin vuoden 2015 inventoinnissa (Kuva 9.), läntisempi paikallistien varressa on todettu tässä inventoinnissa (LIITTEET, Kartta 1.). On mahdollista, että vuonna 2015 todetun kangasvuokkojen kasvupaikan (LIITTEET, Kartta 2.) päälle on rakennettu tie ja asuntovaunun paikoitusalue, sillä tässä inventoinnissa vuoden 2015 karttaan merkityltä rajaukselta oli kangasvuokkoa todettavissa vain yhdeltä kasvupaikalta rajauksen länsireunasta, asuntovaununpaikan ylärinteen puolelta (LIITTEET Kartta 1., Kuva 9.). Häränkieli on vähälukuinen kuivien kankaiden laji mutta se ei ole uhanalainen. Muutoin metsäalueet todettiin lajistoltaan monipuolisiksi, mutta tavanomaisiksi tuoreiden ja kuivien kankaiden metsiksi. Metsälajistossa oli ihmistoiminnan jäljiltä todettavissa myös kulttuuribiotoopeille tyypillistä lajistoa.

Kuva 9. Kangasvuokkoa todettiin yksi esiintymä tien yläpuolella harjun rinteessä (LIITTEET, Kartta 1.).

Kuva 10. Rantavyöhykkeen saraikkoa asemakaava-alueen lounaisosasta koilliseen kuvattuna.

Rantavyöhykkeen kasviljisto indikoi dys-oligotrofista vettä, joskin vesikasvilajistoa indikoi jonkinasteista ravinteisuuden nousua (paikoin oli todettavissa mm. järviruokoa ja ulpukkaa, Virranniemen länsipuolen lahdessa myös kurjenmiekkää). Rantavyöhykkeen kasvilajisto todettiin pääpiirteissään tavanomaiseksi itäsuomalaisten suurten reittivesien lajistoksi. Vuonna 2005 tehdyssä selvityksessä pidettiin mahdollisena, että alueen lounaisosan saraikko (pääasiassa viilto- ja jouhisaraa) olisi metsälain tarkoittamaa rantaluhtaa (LIITTEET, Kartta 2.). Tässä inventoinnissa todettiin saraikkovyöhyke hyvin kapeaksi sekä kasvustoltaan harvaksi ja katkonaiseksi (Kuva 10.), jonka vuoksi kyseistä rantavyöhykettä ei voi pitää metsälain tarkoittamana kohteena.

Suositus. Suunnittelualueella ei todettu lepakoita eikä liito-oravalle soveliaista elinympäristöä. Suunnittelualueella ei todettu uhanalaisia lintulajeja. Suunnittelualueella todettiin kangasvuokkoa kahdessa eri paikassa (LIITTEET, Kartta 1.). Kangasvuokko on uhanlainen laji (VU-laji), jonka vuoksi kangasvuokkoesiintymät lähiympäristöineen tulisi jättää nykytilaansa. Puunkorjuulle ei ole rajoitteita mutta kaikenlaista maaperän muokkausta ja metsänhoidollista äestystä hakkuiden jälkeen tulisi välttää lajin turvaamiseksi. Suunnittelualueella ei todettu muita sellaisia luonnonympäristöjä tai muita luontotekijöitä, joita pitäisi ottaa alueen maankäytön suunnittelussa huomioon.

Tampereella 20.10.2022

Jouko Sipari

Jouko Sipari

Katajikonkatu 1 F 19

33820 Tampere

jouko.sipari@saunalahti.fi

p. 040 - 70 44 750

LIITTEET

Kartta 1. Virranniemen suunnittelualue.

● = kangasvuokon kasvupaikka

Kartta 2. Virraniemi, inventointialue 2015.

Kuva 14. Arvokkaat luontokohteet (1 ja 2) selvitysalueella. Pohjoisosan vihreällä rajattu alue on muinaisjäännöksenä suojeltu Kirveskylän röykkiöt.